

“Ilmiy tadqiqotlarni amaliyotga joriy qilishning muammo va yechimlari” mavzusidagi onlayn xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami. NamDU - 2026-yil 20-21-fevral
RAQAMLI TA’LIM MUHITIDA ZAMONAVIY O‘QITISH METODLARINING SAMARADORLIGI

Raximova Mahliyo Xasanboy qizi
Namangan davlat universiteti doktoranti
rahimovam378@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0003-7138-2042>

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18973700>

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli ta’lim muhitida zamonaviy o‘qitish metodlarining samaradorligi tahlil qilinadi. Raqamli texnologiyalar, interaktiv dars usullari hamda innovatsion pedagogik yondashuvlarning ta’lim sifatiga ta’siri o‘rganiladi. Tadqiqot jarayonida o‘qituvchilar va talabalar o‘rtasida so‘rovnoma o‘tkazilib, natijalar statistik usullar yordamida tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari asosida raqamli ta’lim jarayonini yanada samarali tashkil etish bo‘yicha tavsiyalar ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: Raqamli ta’lim, zamonaviy metodlar, pedagogik innovatsiyalar, o‘qitish samaradorligi

Аннотация. В данной статье анализируется эффективность современных методов обучения в цифровой образовательной среде. Изучается влияние цифровых технологий, интерактивных методов и инновационных педагогических подходов на качество образования. В ходе исследования были проведены опросы среди преподавателей и студентов, а полученные данные подверглись статистическому анализу. На основе результатов исследования разработаны рекомендации по повышению эффективности обучения.

Ключевые слова: Цифровое обучение, современные методы, педагогические инновации

Abstract. This article analyzes the effectiveness of modern teaching methods in a digital learning environment. It examines the impact of digital technologies, interactive teaching methods, and innovative pedagogical approaches on the quality of education. Surveys were conducted among teachers and students, and the collected data were analyzed statistically. Based on the results, recommendations for improving teaching effectiveness were developed.

Keywords: Digital learning, modern teaching methods, pedagogical innovations

Kirish. Bugungi kunda ta’lim tizimi global raqamli transformatsiya jarayonida jadal rivojlanmoqda. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta’lim sohasiga keng joriy etilishi natijasida o‘quv jarayoni yangi bosqichga ko‘tarildi. Onlayn platformalar, virtual sinflar, elektron darsliklar va interaktiv vositalar ta’lim jarayonining ajralmas qismiga aylandi.

Raqamli ta’lim muhitida talabalar mustaqil bilim olish, axborotni izlash va tahlil qilish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Shu bilan birga, zamonaviy o‘qitish metodlari orqali ta’lim sifati va samaradorligi oshadi. Ushbu maqolaning asosiy maqsadi — raqamli muhitda qo‘llanilayotgan metodlarning samaradorligini aniqlash va ularning ta’lim jarayonidagi o‘rnini baholashdan iborat.

Metodologiya: Mazkur tadqiqot quyidagi ilmiy usullar asosida olib borildi:

- ilmiy adabiyotlar tahlili;
- so‘rovnoma o‘tkazish;
- kuzatuv usuli;
- statistik tahlil.

Tadqiqot davomida raqamli ta’limga oid mahalliy va xorijiy ilmiy manbalar o‘rganildi. O‘qituvchilar va talabalar o‘rtasida maxsus so‘rovnoma tashkil etilib, ularning fikr-mulohazalari yig‘ildi. Olingan ma’lumotlar jadval va diagrammalar yordamida tahlil qilindi.

Asosiy qism: Raqamli ta’lim muhiti — bu axborot texnologiyalari yordamida tashkil etilgan ta’lim tizimidir. U quyidagi asosiy xususiyatlarga ega:

Raqamli ta’lim muhiti — bu axborot texnologiyalari yordamida tashkil etilgan ta’lim tizimi bo‘lib, unda zamonaviy texnik vositalar, elektron resurslar va internet tarmoqlari asosiy o‘rin tutadi. Bunday muhit ta’lim jarayonini yanada qulay, samarali va moslashuvchan tashkil etish imkonini beradi. Raqamli ta’lim muhiti orqali talabalar dars materiallarini elektron shaklda olish, videodarslarni tomosha qilish, test va topshiriqlarni onlayn bajarish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Shu bilan birga, o‘qituvchilar ham o‘quv jarayonini masofadan turib boshqarish, bilim darajasini baholash va individual yondashuvni amalga oshirish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Zamonaviy ta’lim tizimida

“Ilmiy tadqiqotlarni amaliyotga joriy qilishning muammo va yechimlari” mavzusidagi onlayn xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami. NamDU - 2026-yil 20-21-fevral

raqamli muhit bilim olish jarayonini faollashtirishga, talabalarning mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirishga va ta‘lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

2. Raqamli ta‘lim muhitining asosiy xususiyatlari. Raqamli ta‘lim muhiti bir qator muhim xususiyatlarga ega bo‘lib, ular ta‘lim samaradorligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi:

Birinchidan, **moslashuvchanlik** — talabalar darslarni istalgan joyda va istalgan vaqtda o‘rganish imkoniga ega bo‘ladilar. Bu ayniqsa masofaviy ta‘lim jarayonida muhim hisoblanadi.

Ikkinchidan, **interaktivlik** — elektron platformalar orqali talabalar va o‘qituvchilar o‘rtasida tezkor aloqa o‘rnatiladi. Forumlar, chatlar va videokonferensiyalar orqali bilim almashish jarayoni faollashadi.

Uchinchidan, **individuallashtirish** — har bir talabaga uning bilim darajasi va qiziqishlariga mos o‘quv materiallari taqdim etiladi. Bu esa ta‘lim jarayonining samaradorligini oshiradi.

To‘rtinchidan, **axborotga tezkor kirish** — talabalar elektron kutubxonalar, ma‘lumotlar bazalari va ilmiy platformalardan erkin foydalanish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

3. Raqamli ta‘lim muhitida qo‘llaniladigan zamonaviy metodlar. Raqamli muhitda zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish ta‘lim jarayonining samaradorligini oshiradi. Quyidagi metodlar keng qo‘llanilmoqda:

Flipped Classroom (Teskari sinf metodi) Bu metodda talabalar mavzuni oldindan mustaqil o‘rganadilar, dars jarayonida esa amaliy mashg‘ulotlar, muammoli vazifalar va muhokamalar amalga oshiriladi. Natijada dars samaradorligi oshadi.

Gamification (O‘yinlashtirish metodi). Ta‘lim jarayoniga o‘yin elementlarini joriy etish orqali talabalar motivatsiyasi kuchaytiriladi. Ball, reyting, sertifikat va mukofot tizimlari orqali o‘quv jarayoni qiziqarli tashkil etiladi.

Inquiry-Based Learning (Tadqiqotga asoslangan ta‘lim). Ushbu metod talabalarni mustaqil izlanishga, savol berishga va muammolarni tahlil qilishga o‘rgatadi. Bu esa tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi.

4. Raqamli ta‘lim muhitining ta‘lim sifatiga ta‘siri. Raqamli ta‘lim muhiti ta‘lim sifatiga ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Xususan, talabalar bilimni mustaqil o‘zlashtirishga o‘rganadilar, axborotni tahlil qilish ko‘nikmalari rivojlanadi va o‘quv jarayoniga bo‘lgan qiziqish ortadi. Shuningdek, interaktiv metodlar orqali talabalar o‘rtasida hamkorlik muhitining shakllanishi ta‘minlanadi. Guruhda ishlash, loyiha faoliyati va onlayn muhokamalar ijtimoiy ko‘nikmalarni rivojlantiradi. Biroq, raqamli ta‘lim muhitida ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, texnik nosozliklar, internet tezligining pastligi va ayrim hududlarda texnologik infratuzilmaning yetarli emasligi ta‘lim jarayoniga salbiy ta‘sir ko‘rsatishi mumkin.

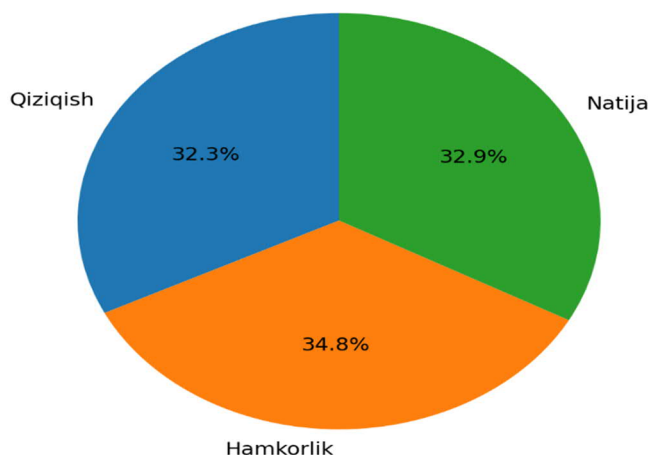
5. Raqamli ta‘lim muhitini rivojlantirish istiqbollari

Kelajakda raqamli ta‘lim muhitini rivojlantirish uchun quyidagi yo‘nalishlarga alohida e‘tibor qaratish lozim:

- o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish;
- zamonaviy elektron platformalarni joriy etish;
- raqamli o‘quv resurslarini ko‘paytirish;
- sun‘iy intellekt asosidagi ta‘lim tizimlarini rivojlantirish;
- virtual va kengaytirilgan reallik texnologiyalaridan foydalanish.

Mazkur yo‘nalishlar ta‘lim jarayonini yanada takomillashtirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy metodlar samaradorligi

“Ilmiy tadqiqotlarni amaliyotga joriy qilishning muammo va yechimlari” mavzusidagi onlayn xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to‘plami. NamDU - 2026-yil 20-21-fevral

Tadqiqot natijalari. So‘rovnoma natijalariga ko‘ra quyidagi ko‘rsatkichlar aniqlandi:

Natijalar shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy metodlar talabalarning bilim olishga bo‘lgan qiziqishini sezilarli darajada oshiradi. Ayniqsa, hamkorlikda ishlash ko‘nikmalari rivojlangan.

Xulosa. Tadqiqot natijalariga ko‘ra, raqamli ta‘lim muhitida zamonaviy o‘qitish metodlari ta‘lim samaradorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi. Interaktiv va innovatsion yondashuvlar orqali talabalar bilimni chuqurroq o‘zlashtiradi, mustaqil fikrlash ko‘nikmalari shakllanadi. Shu bilan birga, texnologik infratuzilmaning rivojlanganligi va o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyasi ta‘lim sifatiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Kelajakda raqamli ta‘lim tizimini yanada takomillashtirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov A.A. Raqamli ta‘lim texnologiyalari va ularning ta‘lim jarayonidagi o‘rni. — Toshkent: O‘qituvchi, 2021.
2. Xolmatov B.B. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Abdurahmonov S.S. Masofaviy ta‘lim asoslari. — Toshkent: Innovatsiya, 2019.
4. OECD. Digital Education Outlook 2021: Pushing the Frontiers with Artificial Intelligence, Blockchain and Robots. — Paris: OECD Publishing, 2021.
5. UNESCO. ICT in Education: A Critical Literature Review and Its Implications. — Paris, 2020.
6. Bates A.W. Teaching in a Digital Age. — Vancouver: BCcampus, 2019.
7. Means B., Bakia M., Murphy R. Learning Online: What Research Tells Us About Whether, When and How. — New York: Routledge, 2018.
8. Salmanov F.M. Innovatsion ta‘lim metodlari va ularning samaradorligi. — Toshkent: Ma‘naviyat, 2022.
9. Anderson T., Dron J. Three Generations of Distance Education Pedagogy. — International Review of Research in Open and Distance Learning, 2017.
10. Sharipov U.U. Axborot texnologiyalarining ta‘limdagi o‘rni va istiqbollari. — Toshkent: Universitet, 2023.